

Öka din odling av proteingrödor

Det finns många skäl till att odla mer proteingrödor. Odlingen av åkerböna, ärter och raps har ökat markant de senaste åren och utfodringsförsök visar att dessa grödor kan vara goda alternativ till soja i foderstater. Det finns begränsningar för hur ofta man kan odla baljväxter och raps på samma fält, men trots det finns det fortfarande utrymme för betydligt ökade arealer av dessa grödor i Sverige.

Att odla grödor såsom åkerböna, ärt och raps för att tillgodose djurgårdens proteinförsörjning kan vara en god affär både för verksamheten och för miljön. Arealen av raps och rybs var 2010 den största sedan 1995. Odlingen av åkerböna och ärt har årligen ökat med cirka 40 procent de senaste två åren.

– Intresset för ärter och åkerböna ökade när kvävepriset gick upp. Lösamheten i dessa grödor har dessutom varit mycket bra när spannmålspriset varit lågt, speciellt när man haft behov av proteinet på den egna gården. Oljeväxterna har ökat i lösamhet under senare år tack vare högt rapspris. Med högre spannmålspriser krävs dock att foderindustrin betalar mer för ärter och åkerböna för att

dessa grödor ska klara av att konkurrera, säger Ulrik Lovang på Lovang Lantbrukskonsult.

– Kvävefixerande grödor har inget behov av mineralgödselkväve, dessutom gör förfruktsvärdet att gödslingsbehovet minskar för efterföljande grödor vilket är viktigt att ta hänsyn till ur ekonomisk synvinkel, påpekar Maria Fermvik, ekonomagronom på Greppa Näringen.

I tabellen redovisas värdet av att ha andra förfrukter än höstsäd eller korn före höstvetet vid ett vetepreis på 1,90 kr/kg och ett kvävepris på 11 kr/kg. På Greppa Näringens hemsida finns ett verktyg kallat "Kvävesimulatorn" där du själv kan beräkna kvävegifvan.

– Balj- och oljeväxter efterlämnar kväverika skörderester och det är viktigt att de hanteras på bästa sätt så att kväveutlakning och lustgasavgång minimeras. Med dessa grödor i växtföljden får man friskare spannmålsgrödor och en bra markstruktur, som ökar rotutveckling och vatteninfiltration, vilket är positivt för växtnäringssupptaget och minskar risken för lustgasavgång, säger Stina Olofsson, projektledare för Greppa Näringen.

Räkna med vallen som en proteingröda

I en kofoderstat är grovfodret avgörande för en lyckad och lönsam foderstrategi. Ett grovfoder med hög smältbarhet och rätt råproteininnehåll minskar behovet av inköpt kraft-

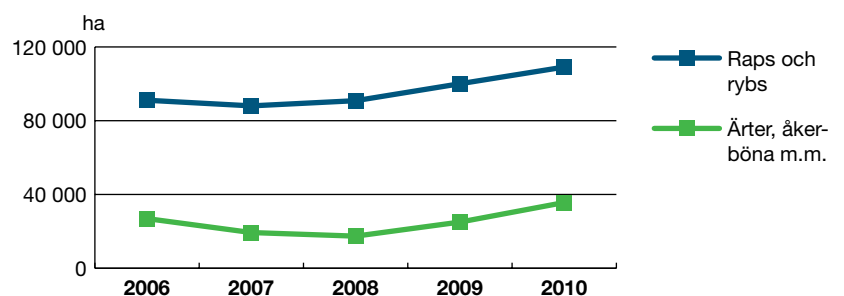
Odlingen av åkerböna ökar stadigt i Sverige

foder. Vallodling har även många positiva miljöeffekter, exempelvis ger vall upphov till mycket liten utlakning jämfört med andra grödor. På marker som länge dominerats av spannmålsodling är odling av vall en

särskilt bördighetsförbättrande åtgärd. Samarbete mellan gårdar med olika driftsinriktning för att få in vall på växtodlingsgårdar är därför ofta en ren vinst för alla inblandade.

Ida Eriksson, Greppa Näringen

Areal proteingrödor 2006–2010

KLIMATSMART FODER

För att nå en lönsam och klimatsmart foderstrategi bör man eftersträva bästa möjliga näringsvärde i egenproducerat foder. Dessutom bör man analysera sitt foder, beräkna foderstater för varje djurkategori vid byte av foder samt vara noga med foderstyrning och produktionsuppföljning. Genom en hög och effektiv produktion med friska och hållbara djur minskas klimatpåverkan per kilo kött eller mjölk.

Foderproduktionens andel av de totala växthusgasutsläppen från gården varierar beroende på djurslag. För en grisgård står foderproduktionen för drygt hälften av gårdens totala utsläpp av växthusgaser, för en mjölk- eller nötköttsproducerande gård är denna andel något lägre. Detta beror på att de totala växthusgasutsläppen för idisslare till väsentligt större del utgörs av metanutsläpp från fodersmältningen.

Foto: Janne Andersson

Odling av vall förbättrar markens bördighet, mullhalt och struktur

Förfrukt	Skördeökning kg/ha	Minskad kvävegödsling kg/ha	Ekonomiskt värde kr/ha
Åkerbönor	700	14	1300
Höstraps	1200	22	2200
Ärter	1000	20	1900
Blandvall	800	28	1600

Förfruktseffekt i höstvetet

www.greppa.nu

Greppa Näringen har sedan starten 2001 gjort över 33 000 gårdsbesök hos mer än 7 500 lantbrukare. Rådgivningen är kostnadsfri för lantbrukaren och är en del av arbetet med att uppfylla Sveriges miljömål: Ingen övergödning, Grundvatten av god kvalitet, Giftfri miljö, Begränsad klimatpåverkan och Myllrande våtmarker. Greppa Näringen är ett samarbete mellan Jordbruksverket, LRF, länsstyrelsen och lantbrukets rådgivningsföretag.

